

man maa regne med, at den vil medføre et Tab for Statskassen, som vil beløbe sig til flere 100,000 Kr. om Aaret. Og dertil vil saa desuden komme, som den højtærede Justitsminister meget rigtig gjorde opmærksom paa, en betydelig forøget Pensionsbyrde, idet en Mængde gamle Embedsmænd ville tage deres Afsked, naar Retsreformen gennemføres. Naar alt dette lægges til, og man regner med den erfaringsmæssige Kendsgerning, at saadant noget altid bliver dyrere, naar det kommer ud i Virkeligheden, end man har beregnet det til, fastholder jeg i Aar, saaledes som jeg udtalte i Fjor i Landstinget, at med den Vedtagelse af Retsplejeloven og de dertil knyttede Supplementslove, som foreligger fra Landstingets Side, er der mere Sandsynlighed for, at Statens Merudgift, deri ganske vist indbefattet de Udgifter, som Staten overtager for Kommunerne, bliver 3 Mill. Kr., end at den kun bliver 2 Mill. Kr.; men at den bliver mellem 2 og 3 Mill. Kr. i det mindste, er ganske givet.

Saa udtalte den højtærede Justitsminister sig meget affejende om en Opgørelse over, hvad det vilde koste at skaffe passende Lokaler, for at den nye Retsplejeordning kunde have en Ramme, som det anstod sig for vort Retsvæsen, og han sagde, at han havde forefundet den fra sin Forgænger, og den androg 5,400,000 Kr., men han har paa en Formiddag lagt den til Side. Jeg maa gøre den højtærede Justitsminister opmærksom paa, at saaledes behandler man ikke Forslag, der hidrøre fra afdøde Justitsminister Høgsbro, naar man sidder i det nuværende Ministerium. Forslag, som ere udarbejdede af denne afdøde udmærkede Mand, behandler man med Respekt, naar man er Medlem af det Berntsen'ske Kabinet. Det var en helt anden Sag, hvis det var mig, arme Synder, der havde udarbejdet eller ladet udarbejde dette Forslag paa 5,400,000 Kr., saa var det rimeligt, at man lagde det væk paa en Formiddag med den største Ringeagt — det er jo Tonen. Men det er uheldigt, at den højtærede Justitsminister, som slog efter mig, ramte en afdød højttaget Justitsminister. Det er nemlig afdøde Justitsminister Høgsbro, som har ladet dette arbejde af en Kommission, som han nedsatte, en Kommission, jeg aldrig har konfereret med, ja, jeg ved end ikke, hvem det var, der sad i denne Kommission. Men dette Forslag gik ud paa 5,400,000 Kr. Ja, jeg fandt heller ikke, at det var et Forslag, som jeg vilde forelægge for

det høje Ting, men hvorledes man skal kunne faa det gjort paa en værdig Maade og dog ganske overordentlig meget billigere, er ikke godt at vide. Ærede Medlemmer, som vare nede i Bryssel til Fredskonferencen, ville have set, at dernede havde man bygget Retslokaler, som havde kostet 50 Mill. Frs. Det var ganske vist ogsaa, fordi man tillige vilde bygge en Pragtbygning, men man skal have megen Plads, naar der skal være Offentlighed og Mundtlighed i Retsplejen, thi det kan jo ikke hjælpe noget, at man indfører Offentlighed i Retsplejen, og saa af Fattigdom installerer denne offentlige Retspleje i Lokaler, hvor der ingen Plads er til Offentligheden, og naar man virkelig skal indrette Lokalerne saaledes, at der skal blive Plads til Offentligheden, bliver det en dyr Historie, og hvor meget billigere end 5,400,000 Kr., det kan gøres, skal jeg ikke sige noget om. Gamle Rigsdagsmænd ville have Erfaringer for, at det er meget sjældent, at Overslag i høj Grad overstige det, Tingene endelig komme til at koste; vi ere mere vant til, at efterhaanden som Bygningerne blive opførte, kommer man til Tinget og kræver større og større Bevillinger.

Formanden: Er det ærede Medlem nær ved Afslutningen af sit Foredrag?

Zahle: Ja, jeg kan afbryde denne Del af mit Foredrag her, naar jeg saa maa fortsætte i Aften med nogle Bemærkninger til det ærede Medlem fra Bræstrup (Laust Jensen).

Formanden: Jeg skal saa her afbryde Forhandlingerne; de genoptages i Aften Kl. 7.

Mødet udsat Kl. 4.

Mødet genoptoges Kl. 7.

Formanden: Folketingsmanden for Sorø Amts 1ste Valgkreds har Ordet for at fortsætte sit i Eftermiddagsmødet afbrudte Foredrag.